

Dato: 17.04.13

Høringsinnspill til Meld. St. 22 *Verdens fremste sjømatnasjon*

Oppdrettsnæringen har gjennomgått en kraftig utvikling gjennom sine 40 år. Stor produksjonsøkning er kombinert med kontinuerlig profesjonalisering av driften, forbedring av anvendt teknologi og stadig større lokaliteter. Næringens har imidlertid utfordringer med å drive i tråd med regjeringens bærekraftkriterier. Problemene er særlig knyttet til rømming og spredning av lus.

I Sjømatmeldingens kapittel 11.6 pekes det på den betydning teknologiutvikling har hatt og vil ha for næringen. Det vises til fremveksten av nye teknologier og driftsformer, både i form av videreutvikling av åpne merder i sjø og lukkede merder i sjø, landbaserte anlegg og offshore anlegg.

Teknologirådet gjennomførte i 2011-2012 prosjektet «Fremtidens lakseoppdrett», der vi så på betydningen av utviklingen av ny teknologi i næringen. Prosjektets rapport ble utarbeidet ved hjelp av en ekspertgruppe med medlemmer fra blant annet Cermaq, Lerøy, WWF, Norske lakseelver og Sintef Fiskeri og havbruk.

På bakgrunn av prosjektet deler Teknologirådet meldingens vektlegging av betydningen av teknologiutvikling for en bærekraftig oppdrettsnæring. På kort til mellomlang sikt vil biologiske tiltak, forbedring av driftsrutiner og videreutvikling av teknologi som i dag er kommersielt tilgjengelig trolig være viktigst for å håndtere næringens utfordringer.

Det er likevel usikkert hvilke teknologier som på lengre sikt vil være viktigst for å sikre en bærekraftig næring. Ingen kan med sikkerhet si at næringen ikke vil kunne bli avhengige av helt nye teknologier for å sikre bærekraftig drift. Næringen har doblet produksjonen de siste 10 årene. Vi vet ikke om en ny dobling neste tiårsperiode, eller en femdobling innen 2050 slik det SINTEF-ledede utvalget indikerte, vil kunne være mulig uten at helt ny teknologi tas i bruk.

Næringen kan komme til et punkt der det vil være behov for et teknologisk sprang, over til en grunnleggende ny teknologi. Det vil være svært uheldig dersom næringen havner i en situasjon med et åpenbart behov for nye løsninger, uten at det har vært gjort en tilstrekkelig systematisk innsats for å vurdere potensialet i nye teknologier.

For å fremtidssikre norsk oppdrettsnæring mener derfor Teknologirådet at videreutviklingen av norsk oppdrettsnæring bør følge to parallelle spor i årene som kommer.

- Det bør satses på videreutvikling av eksisterende teknologi, fôrutvikling, biologiske løsninger, bedre driftsrutiner, vaksinasjonsmetoder etc.
- Det bør gjøres en innsats for å få en best mulig forståelse av potensialet i lukket teknologi og eventuelle andre umodne men potensielt løfterike teknologier.

Teknologirådet mener at behovet for systematisk å følge begge disse sporene bør understrekes tydeligere enn det som fremkommer i Sjømatmeldingen. Det er

avgjørende at man får gjennomført tester som gir verifiserbar kunnskap om de ulike teknologienes potensial, styrker og svakheter.

Forslaget om tildeling av tillatelser til lakseoppdrett i 2013 kan være et viktig bidrag i så måte, men det er uklart i hvilken grad dette vil gi ønsket utprøving av teknologi som i dag er kommet kortere i sitt utviklingsløp. Norske myndigheter bør derfor vurdere behovet for andre tiltak som kan stimulere ønsket utprøving av teknologi.

Et slikt grep kan være en særskilt offentlig støtteordning for fullskala pilotprosjekter med ny oppdrettsteknologi. Slike prosjekter kan i enkelte tilfeller være svært kostnadskrevende. Eksempler på slike prosjekter kan være nedsenkbare åpne merder, lukkede anlegg og nye typer brønnbåter. Det kan være et svært tungt økonomisk løft for både gründere og mer etablerte virksomheter, og økonomisk støtte vil kunne være avgjørende for å få gjennomført prosjektene.

Anbefaling

Teknologirådet anbefaler at Næringskomiteen i tilknytning til kapittel 11.6 Nye teknologi og rammevilkår eksplisitt understreker at videreutviklingen av norsk oppdrettsnæring bør følge to parallelle spor i årene som kommer:

- Videreutvikling av eksisterende teknologi, fôrutvikling, biologiske løsninger, bedre driftsrutiner, vaksinasjonsmetoder etc.
- En systematisk innsats for å få en best mulig forståelse av potensialet i lukket teknologi og eventuelle andre umodne men potensielt løfterike teknologier.